
Doprovodná komunikace k ESG dotazníku

Banky a přechod k udržitelné ekonomice (obecný úvod)

Banky působící na českém trhu se otevřeně přihlásily k posilování ekologického a společensky odpovědného podnikání v Česku. Jsou připraveny se podílet na vytváření takového podnikatelského prostředí, které povede k udržitelnému a společensky odpovědnému rozvoji země. Principy, které jsou k dosažení tohoto cíle nezbytné, se zároveň banky zavázaly zohledňovat i ve svých činnostech. K [Memorandu ČBA pro udržitelné finance](#) se od března 2021 přihlásilo 16 členských bank.

Zároveň deklarovaly, že jsou si vědomy specifického energetického mixu a průmyslového charakteru české ekonomiky, a tudíž i potřeby dostatečně dlouhého přechodného období. Již v současné době proto vedle nabídky moderních a snadno dostupných finančních služeb nejvyšší kvality nabízejí klientům dlouhodobě udržitelná řešení, snaží se je tak podporovat a motivovat ke společensky odpovědnému chování. Součástí jejich nabídky je i poradenství zaměřené na “zelenou” transformaci a také spolufinancování projektů z části podpořených z dostupných EU fondů, 40 % z nichž během víceletého finančního rámce 2021-2027 zamíří napříč operačními programy do energetických úspor a jiných inovativních řešení podporujících udržitelnost. Podporují rovněž rozvoj a co nejširší využívání partnerství veřejného a soukromého sektoru (tzv. PPP projekty), např. prostřednictvím spolupráce s Národní rozvojovou bankou, případně jejími dceřinými společnostmi.

K čemu má sloužit ESG dotazník a na koho se vztahuje? Proč zrovna banky požadují od klientů data vztahující se k dopadu jejich aktivit na životní prostředí (E z anglického „environment“), k sociálním dopadům (S z anglického „social“) a ke způsobu jejich řízení (G z anglického „governance“)?

Zveřejňovaný ESG dotazník mimo jiné pomůže firmám postupně se připravovat a adaptovat na výše uvedené požadavky v dostatečném předstihu.

K tomu, aby bylo možné transformační projekty podporovat, jsou zapotřebí kvalitní data. Vzhledem k tomu, že v současné době se povinnost sbírat a zveřejňovat ESG data týká pouze těch největších firem kotovaných na veřejných trzích, zatímco povinnost klasifikovat nové úvěry z hlediska ESG se bank týká už od poloviny roku 2021, je jedinou cestou k jejich získání – kromě monitorování veřejně dostupných zdrojů – dotázat se klientů přímo.

V současné době probíhá příprava novelizace EU směrnice k podávání zpráv podniků o udržitelnosti (Corporate Sustainability Reporting Directive, [CSRD](#)), která okruh a povinnosti vykazujících subjektů podstatně rozšíří na všechny velké firmy nad 250 zaměstnanců a všechny firmy kotované na veřejných trzích, zavede povinný audit vykazovaných ESG informací, zavede podrobnější požadavky na podávání zpráv podle povinných EU standardů o udržitelnosti, a požaduje, aby společnosti digitálně „označily“ nahlášené informace, aby byly strojově čitelné a vkládaly se do Jednotného evropského přístupového bodu (který zatím neexistuje, nicméně jeho vytvoření je součástí kroků předvídaných v rámci Unie kapitálových trhů). Pro malé a střední podniky EK uvažuje o zjednodušeném ESG výkaznictví.

Pokud by byly přijaty v současné podobě, nové požadavky by se vztahovaly na velké podniky od 1. ledna 2023 a na kotované malé a střední podniky od 1. ledna 2026.

Budou všechny banky postupovat stejně nebo se budou jejich přístupy lišit (povaha soft standardu)?

Přístupy jednotlivých bankovních domů se budou lišit v závislosti na přístupu a veřejných závazcích jejich mateřských institucí a skupin, nicméně okruh údajů zahrnutých v dotazníku dostatečně vystihuje typologii a obsah potřebných dat v celé šíři. Jde tedy o jakýsi „měkký“ (soft) standard.

ESG dotazník zahrnuje okruh typických údajů, které banky buď samy o klientovi sbírají z veřejně dostupných zdrojů, resp. údajů, na které se klienta dotazují. Banky jsou zároveň připraveny poskytnout metodickou podporu pro jejich správné vyhotovení.

Které údaje monitoruje banka z otevřených zdrojů a které údaje bude získávat od klientů?

Samozřejmě snahou bank bude, aby zbytečně nezvyšovaly administrativní zátěž svých klientů. Z letmého pohledu na jednotlivé oblasti v dotazníku je zřejmé, že maximum informací si banky dokážou samy obstarat z otevřených zdrojů. Některé typy údajů však minimálně do doby, než budou výše uvedené firmy samy zveřejňovat dobrovolné či později obligatorní Zprávy o udržitelnosti, nebudou zjistitelné jinak než přímo od klienta. Zároveň je snahou bank, aby dokázaly klientovi položit, pokud možno jednoznačné a jasně formulované otázky, na které lze ideálně odpovědět buď ano nebo ne – tento typ doporučených dodatečných dotazů zahrnuje poslední sloupec dotazníku. U některých otázek bude ideální, pokud bude kladná odpověď klienta doplněna i stručným vysvětlením.

Jak bude tyto údaje vyhodnocovat a s jakým cílem? Jaký dopad bude mít takové hodnocení na klienta?

Banky mají povinnost vyhodnocovat ESG faktory již od poloviny roku 2021 a jejich povinnosti se budou velmi rychle zvyšovat. Již v současné době údaje obsažené v dotazníku banky shromažďují u nových úvěrů či při přeceňování zástav (kde jde např. i o průkazy energetické náročnosti budov). Od poloviny roku 2022 budou mít banky povinnost tyto faktory vyhodnocovat u všech klientů. Druhým důvodem jsou i skupinové závazky a politiky, které se nicméně do určité míry liší. Je známým faktem, že banky neposkytují financování do určitých oblastí, mezi které například patří hazard, drogy či obchodování s ohroženými druhy rostlin a zvířat. V souvislosti s ESG se často hovoří i o omezení financování produkce či spalování fosilních paliv, nicméně tady platí a bude platit, že banky mají zájem podporovat a financovat transformaci takového byznysu směrem k udržitelnosti a samozřejmě za podmínky, že transformační projekt bude dávat smysl i ekonomicky.

Co to je ESG rating a jak se liší od ESG reportingu?

ESG ratingy jsou číselná skóre, procenta nebo písmena řazená do škály od nejlepší po nejhorší, jejichž cílem je poskytnout přehled o vystavení firmy environmentálním, sociálním rizikům či rizikům v oblasti správy a řízení a o tom, jak efektivně posuzovaná firma tato rizika řídí. ESG ratingy pocházejí od externích ratingových společností a používají je především investoři k průzkumu a porovnání ESG výkonnosti firem pro účely klasifikace investorských portfolií nebo pro rozhodování o investici. Jedná se tedy o obdobu hodnocení úvěruschopnosti (rating) vztaženou na oblast ESG.

Existuje mnoho různých poskytovatelů hodnocení ESG, nicméně každý z nich používá vlastní metodiku připravenou na základě zatím ne úplně usazené obecné taxonomie.

ESG reporting je proces měření, agregace a zveřejňování dat souvisejících s environmentálními, sociálními principy a principy v oblasti správy a řízení. ESG reporting umožňuje podnikům, investičním fondům, vládám a dalším subjektům prokázat výkonnost v oblasti udržitelnosti a sledovat jejich pokrok v průběhu času.

Bližší viz podrobnější vysvětlivky těchto i dalších pojmů v ESG dotazníku.

Zpracoval: Petr Procházka, ČBA